

**Historia Pelagiana Et Dissertatio De Synodo V.
Œcumenica In Qua Origenis ac Theodori Mopsuesteni
Pelagiani erroris Auctorum justa damnatio exponitur, &
Aquilejense Schisma describitur**

Noris, Enrico

Patavii, 1708

§. 3. Justinus Narsetem ex Italia revocat. Schismatici Italiæ sub Longobardis obstinatores contrà Synodum V. Benedictus Papa pro Synodo pugnat. Justino mortuo succedit Tiberius. De tempore imperii ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72486](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72486)

Scribit Biclariensis Abbas initio sui Chronici: Romanorum LIII. Justinus junior annis XI: qui Justinus anno primo regni sui ea, quæ contra Synodum Calchedonensem fuerant commenta, destruxit. Quæ verba suo Chronico inseruit Sanctus Isidorus. Si Halloix ista legisset, certè in iis triumphum suo Origeni cecinisset, videtur enim Justinus abrogasse V. Synodum, quæ, ut vulgò ferebatur, Calchedonensem Synodum correxerat. Justinus cum videret ob tria capitula diffensionibus laceratas, edictum fidei publicavit, in quo nullius Synodi mentionem faciens, quæ credenda cuique essent, proposuit. Arii, Sabellii, ac Nestorii, itemque Eutychetis hæreses ibidem damnavit, at tria capitula non solum non nominavit, sed inter dogmata adiaphora numerandam esse quæstionem de tribus capitulis visus est innuere in fine edicti, dum ait, se illa credenda proposuisse, ut deinceps nemo ullo pretextu propter personas, aut syllabas rixetur. Quibus Theodori personam, itemque scripta Theodoretii, atque Iba fortè intellexit, nec non quæstionem nuperrimè exortam de corpore Christi corruptibili, vel incorruptibili, una enim Syllaba Romani imperii Antistites nobilissimos in exilium procul à suis Sedibus deportaverat, quos inter eminebat Eutychius C-P. Nihil autem boni per illud edictum illatum Catholicæ Reipublicæ fuisse scribit Evagrius lib. 5. cap. 4. ubi edictum illud ad verbum recitat. Certum enim erat, Synodum V. non dogma recens de fide credendum proponere, sed de personis tantum quædam statuere, ut notat Gregorius Magnus inferius adducendus. Africani autem cum mitius secum agere novum Principem cernerent, neque in edicto nominata tria capitula legerentur, publicarunt revocata per Justinum acta Synodalia V. Concilii statuta adversus Synodum Calchedonensem. Et licet hi pauci essent, nam ex superius dictis Episcopi Africani ad Justiniani, ac Synodi sententiam accesserant, vicinos Hispanos hac sinistra opinione imbuerant, undè non solum ea dixit Biclariensis, sed & S. Isidorus in Chronico Justinianum ob tria capitula damnata reprehendit, & in catalogo Scriptor. Eccles. ubi de Theodoro Mopsuesteno, Hunc, ait, Acephalorum Episcopi in præjudicio Calchedonensis Concilii Justiniano Principe compellente, damnare post mortem cum Iba, & Theodoro Episcopis censurunt, dum constet eum laudabilium virorum testimoniis clarissimum Ecclesiæ Doctorem fuisse. In Chronico verò, ubi de Justiniano agit: Iste, inquit, Acephalorum hæresim suscipiens omnes in regno suo Episcopos tria Calchedonensis Concilii capitula damnare compellit. Hinc in Synodis Hispaniæ, quæ eodem, & sequenti sæculo celebratæ sunt, nulla Synodi V. mentio facta est, ut eruditè notavit Lupus in Comment. V. Synodi cap. 6. quæst. 3. Nunquam tamen Hispani ob illam controversiam ab Apostolicæ Sedis communionem se separarunt. Justinus licet plures Episcopos, quos Constantinopolim ad dicendam causam Justinianus evocarat, dimiserit, eam tamen avunculi decretis reverentiam exhibuit, ut Antistites, quos Justinianus in exilium jusserat deportari, suis sedibus minime reitituerit. Eutychius enim usque ad annum 577. exul apud Amasenum monasterium vitam degit. S. Isidorus scribit, Victorem Tunonensem trium Capitulorum defensorem acerrimum in exilio mortuum: Hic, inquit, pro defensione trium capitulorum à Justiniano Augusto exilio in Ægyptum est transportatus, undè rursus Constantinopolim evocatus, dum Justiniano

Imperatori, & Eutychio Constantinopolitana Urbis Episcopo eorundem trium capitulorum obrectatoribus resisteret, rursus in monasterium ejusdem civitatis mittitur custodiendus, atque in eadem damnatione, ut dicitur, permanens moritur. Victor usque ad annum primum Justiniani suum Chronicon perduxit, ubi ait: Justinus junior Vigilantiæ sororis Justiniani Augusti filius Patre Dulcissimo natus cum tranquillitate populi magna imperii sumit sceptrum. Isidorus autem, ut aliàs notavimus, Tunonensis Chronicon exerpit, quod Joannes Abbas Biclariensis, & Episcopus Gerundensis usque ad Mauricii imperium deduxerat.

S. III.

Justinus Narsetem ex Italia revocat. Schismatici Italiae sub Longobardis obstinatioribus contra Synodum Quintam. Benedictus Papa pro Synodo pugnat. Justiniano mortuo succedit Tiberius. De tempore imperii Justiniani, Tiberii, ac Mauricii, itemque Præture Urbanae, & Monachatus Sancti Gregorii Papa disputatur.

Interea pessimo Justiniani consilio Narsetes Italiae repulsi Constantinopolim revocantur. Undè non solum barbaris, sed & Venetis schismaticis animus crevit, ac paulò post nobilissima provincia & Longobardorum bello, & Schismaticorum dissidiis afflictæ pessum ivit. Marius Aventicensis, qui sub id temporis vivebat, audiendus est in Chronico: Anno secundo, inquit, consulatus Justiniani junioris Augusti Indictione prima. Hoc anno Narsetes ex Præposito, & Patricio post tantos prostratos tyrannos, idest Baduilam, & Tejam Reges Gothorum, & Bucelenum Ducem Francorum, nec non & Sindervalem Erolum, Mediolanum, vel reliquas civitates, quas Gothi destruxerant, laudabiliter reparatas, de ipsa Italia à supra scripto Augusto remorsus est. Ex his liquet, minus rectè Baronium existimasse, antè Justiniani initia Narsetem ex Italia à Justiniano revocatum, quòd in Corippo legerat, sub initia imperantis Justiniani Narsetem Ducem celeberrimum unà cum Tiberio, aliisque Constantinopoli adfuisse. Canit Corippus describens inaugurationem Justiniani.

Armiger interea Domini vestigia lustrans
Eminet excelsus super omnia vertice Narsetes
Agmina, & augustam cultu præfulgurat aulam.
Ut non sit dubium, inlert vir insignis ad annum 568. Num. 11. ipsum jam antè fuisse Constantinopolim revocatum. Sed Mario illius temporis Scriptori credendum est. Porro Narsetes, de quo Corippus loquitur, erat Armenus, & ab Eunucho Narsete diversus. Extat de utroque Narsete egregium testimonium Procopii lib. 2. belli Got. Erat is, inquit, Narsetes spado, & sacrarum largitionum Comes &c. Militum quatuor millia cum sequebantur, quibus sui in cohortes præfelli summa præerant, Justinus Dux Illyricorum, & Narsetes alter, qui ex Armeniis Persæ subditis ad Romanos transfugerat olim cum Aratio fratre. Hic postea Romanos exercitus summo cum imperio rexit sub Mauricio ex lib. 5. Simocattæ.

Anno 568. Italici quieti infestis Numinibus Longobardi à Narsete, ut nobiles Scriptores prodidere, invitati, Albino Rege ductore in Italiam descendentes Aquilejam, ac vicina Venetiæ oppida uno ferè impetu occuparunt. Ita illarum urbium Antistites à Romano Imperio separati securius, atque insolentius Synodum V. deinceps impugnarunt. Ceterum

terum periculosis temporibus Joannes Pontifex animum non despondit, sed & Romanæ rei labenti opem ab Imperatore petiit, & Synodum V. defendit. Etenim ii, qui urbium Antistites consecrabantur, in Synodi Quinta decreta jurabant, ac fidei datæ chirographum ad Apostolicam Sedem transmittabant. Horum testis venit Gregorius lib. 3. Epist. 2. ad Constantium: *Et quidem, inquit, si quid de tribus capitulis in quocunque vel verbo, vel scripto nominatum est, bene fraternitas tua reminiscitur, quamvis decessor fraternitatis tuæ Laurentius districtissimam cautionem Sedi Apostolica remisit, in quâ viri nobilissimi ex legitimo numero subscripserunt, inter quos ego quoque tunc Urbanam præturam gerens pariter subscripsi.* Et inferius Epist. 37. ad eundem, cum accepisset eives Buxiæ à Constantio exigere juramentum, quo testaretur, se tria capitula minime condemnasse, hæc scribit: *Quod si decessor fraternitatis vestræ Laurentius non fecit, à vobis queri non debet: Si autem fecit, cum universali Ecclesiâ non fecit, & cautionis suæ juramenta transcendit. Sed quia eundem virum sua credimus sacramenta servasse &c.* Hæc quidem contingere Gregorio urbanam præturam gerente, quâ Justino juniori imperante ille perfunctus est. In Menologio Græco jussu Basilii Imperatoris edito hæc leguntur de Gregorio: *Imperante Justiniano factus est hic S. Gregorius Monachus in monasterio prope Romam.* Hæc sanè falsò asseruntur; nam cum Longobardi Mediolanum cepere, nondum Laurentius Mediolanensem Ecclesiam regebat. Paulus Diaconus lib. 2. Hist. Longob. cap. 25. scribit: *Aboin igitur Liguriam introiens indictione ingrediente tertiâ tertio Nonas Septembris sub temporibus Honorati Archiepiscopi Mediolanum ingressus est.* Indictio tertiâ inchoata est mense Septembris anno 569. At Gregorius sub Laurentii Episcopi initiis se Prætorum Urbis fuisse testatus est. Honoratus Genuam cum plurimis clericis, ac civibus se recipiens paulò post diem obiit. Tunc duo electi sunt Mediolanensium Antistites; etenim exules apud Genuam Laurentium nominarunt circa annum 571. Mediolani verò meliori, ac majori parte civium exulante, Fronto quidam velut vacuum sedem occupavit, de quâ re Ripamontius lib. 8. Hist. Eccles. Mediolanen. & Ughellus in tabulis illius Urbis Episcoporum. Tanta verò Mediolanensium multitudo Genuæ morabatur, ut postea Laurentio etiam mortuo Sanctus Gregorius illis inconconsultis novum Præfulem eligi noluerit. Scribit lib. 2. Epist. 30. Joanni Subdiacono, qui nomine Sedis Apostolicæ novi Episcopi electioni interesse debebat: *Genuam te proficisci necesse est; Et quia multi illis Mediolanensium coacti barbaricâ feritate consistunt, eorum te voluntates oportet convocatis Clericis in communi perscrutari &c.* Quare anno 571. Laurentius ad Joannem Papam cautionem transmisit, quâ tria se capitula damnare jurejurando affirmabat, quam synographam cum aliis nobilissimis viris Gregorius tunc Prætor Urbanus subscripsit. Summus Ecclesiasticorum annalium conditor in alienam prorsus sententiam ivit de tempore, quo Gregorius Urbanam præturam obiit; undè respondere facile posset, Laurentium anno demum 581. mortuo amulo Episcopo, cum solus Mediolanensium sacra regeret, cautionem ad Apostolicam Sedem transmisisse. Quæ sanè illius opinio est. Sed Laurentium, qui adversus schismaticum Episcopum Apostolicæ Sedis favorem quovis officio demerere studebat, adeo tardè cautionem Romam transmisisse, mihi nullatenus probatur.

Justinus Imperator barbarorum exercitibus undique lacessitus, adversaque valetudine confectus, cum de successore cogitaret, neminem Tiberio viro strenuo, ac religioso imperio digniorem putavit. Quare Idibus Novembris anni 574. Tiberium Cæsarem designavit, qui dies Justino natalitius erat, eo enim post Justinianum ad imperium evehctus fuerat. Ita sentit magnus Chronologus Panvinus. At Chronicon Alexandrinum hæc habet: *Hoc octavo imperii sui anno Septembris mense die VII. Octavâ indictione morbo correptus Justinus Augustus Tiberium Cæsarem creavit, nominavitque illum Constantinum, & vixit cum eo quatuor annos.* Sed ex sanctione Theodorum de filiis colonorum &c. post Novellas Justiniani adhuc uno mense prior Tiberii electio adstruitur, nam subscribitur *Data Tertio Idus Augusti Constantinopoli Imp. D. N. Tiberii Constantini PP. Aug. anno VIII. & post consulatum ejus anno tertio, & Nob. Pl. Tiberii Mauricii felicissimi Cæsaris anno primo.* Verum Panvini sententia potior est, nam ex lapide Vaticano paragrapho superiori exhibito die 25. Octobris anno 577. erat Justini XII. & Tiberii Cæsaris annus tertius. Præterea in antiquissimo codice relato à Dandulo in Synodo Aquilejensi apud Gradi insulam coacta scribitur: *Imperante Serenissimo Tiberio Constantino Augusto anno imperii ejus quinto eodem Consule sub die tertio Nonarum Novembrium Indictione 13. Quare Idibus Novembris anni 579. quo Tiberius erat Consul Indictione labente decimatertiâ, idem annum sextum inchoabat, unde anno 574. mense Novembri, ut rectè meus concivis Panvinus docuit, Tiberius Cæsar appellatus est.*

Joanne Tertio defuncto Benedictus successerat, quo Pontifice Gregorium Præturam urbanam gessisse antè Pelagii II. initia satis solidè probatur. Baronius verò ex corrupto Evagrii textu Justiniani, ac Tiberii annos ultra quadriennium auget, undè & in chronologiâ Gregorii lapsus est. Quare Principum illorum tempora nobis statuenda sunt, nam & Synodi schismaticorum indè melius illustrabuntur, de quibus in sequentibus sermo instituendus est. Justinum anno undecimo regni sui diem extremum clausisse scribit Bielariensis in Chronico, ut jam mirari desinam, magnos viros Panvinium, & Sigonium obitum illius Imperatoris recitare ad annum 576. si qui tunc vivebant, minùs rectè annum obitus Justiniani designarunt. Certum est anno 577. Justinum superstitem fuisse. Narrat Eustathius Presbyter C. P. Sanctum Eutychium Patriarcham, mortuo Joanne Scolastico à Justiniano intruso, ab Imperatoribus Justino, & Tiberio iterum Constantinopolim summo cum honore revocatum, cum duodecim annorum spatio, atque eo amplius in monasterio à se constituto mansisset: Cap. 44. vitæ ejusdem. Quare cum anno 565. die 24. Januarii expulsi fuerit, anno 577. sedi restituitur; sed annum nobile caractere idem Scriptor designat cap. 54. *Revocatus autem est, inquit, die tertiâ mensis Octobris, quæ erat Dominica.* Fuit annus 577. Cyclo Solis XXVI. Læne VIII. lit. C. quo anno tertiâ die Octobris Dominicum festum contigit. Ex his Baronii chronologia labitur, qui Eutychium ab exilio revocatum scribit anno 578. Corrigendus etiam Panvinus, qui in Chronico Ecclesiastico putat, Eutychium anno 576. rediisse. At eo anno revocati Eutychii vixisse adhuc Justinum affirmat Eustathius testis oculatus cap. 53. *Illic enim erant, ait, pii Imperatores Justinus, & Tiberius, qui bilari vultu & magno cum honore Sanctum virum suscipien-*

res, quæ tempori conveniebant, collocati sunt &c. Mortuus verò est Justinus anno sequenti die 5. Octobris ex Chronico Alexandrino, & Theophane. Marius Aventicensis illorum annorum Scriptor ait: *A. XIII. consulatus Justini Augusti Indict. XII. Eo anno mortuus est Justinus Augustus, & successit Tiberius in loco ejus.* Indictio XII. incepit mense Septembri anno 578.

Cardinalis Baronius scribit, Justinum imperasse annos sexdecim, ac decessisse anno 582. Ibidem initio. Tiberium autem successorem solum imperasse annos quatuor, atque demum obiisse anno 586. Evagrius, qui sub Tiberio quaestoratum gessit, illum in hanc sententiam traxit, libro enim 5. cap. 27. hæc tradit: *Sciendum est, Justinum juniorem imperasse solum annos duodecim, menses decem cum dimidio. Cum Tiberio verò annos tres, menses undecim, in unum versum annos sedecim menses novem cum dimidio. Imperavit autem Tiberius solus annos quatuor.* Sed planè corruptus est textus Evagrii, nunquam enim crediderim, Scriptorem insignem quadrienni integri metachronismo lapsam, cum suæ præsertim ætatis res literis mandarit. Tiberium anno 582. mortuum esse evidentibus testimoniis probatur, nam ex characteribus cælestibus, ac Paschalibus, qui certissimi sunt, hoc apertissimè demonstratur. Theophylactus Simocatta, qui Mauricii Imperatoris gesta descripsit, lib. 5. cap. 16. *Eodie, inquit, sol penè totus est obscuratus. Annum imperii nonum (completum) agebat.* Nempe cum Mauricius per se ipsum vere ineunte exercitum in Avaros duceret. Accidit hæc eclypsis die 19. Martii anno 592. Cyclo Solis XIII. lit. F. E. Novilunium contigit Constantinopoli horâ 10. 12. post mediam noctem; eam verò eruditè describit Petavius lib. 8. doctrinæ temporum num. 44. Quare si eo anno 592. die 19. Martii lapsus erat IX. annus Mauricii, cum mense Augusto idem Tiberio successerit, consequens est, ut initium ejusdem imperii contigerit anno 582. die V. Augusti ex Chronico Alexandrino. Hoc ipsum ex caractere Paschali demonstratur. Eustathius superius laudatus cap. 67. de Vita Eutychiei Patriarchæ scribit, eundem festo die Paschatis sacra mysteria in Ecclesiâ celebrasse, & vespertinas etiam ibidem preces solvisse; & statim addit: *Reversus igitur in Episcopium in lectulo suo decubuit, vehementique febre circa mediam noctem correptus est, atque ita mansit septem dies assidue precibus incumbens.* Postcâ cap. 69. ait circa nonam, aut decimam noctis horam obiisse. Græci in Menologio die 6. Aprilis Sancti Eutychiei festum celebrant, eo etiam die Sarrus ejusdem vitam describit ex Eustathio, atque eo die obiisse dicit Theophanes: *Hoc anno die 6. Aprilis indictionis XI. Eutychieus Patriarcha diem ultimum obiit, & post dies sex Joannes magna Ecclesiæ Diaconus, qui Jejunator dictus, consecratus est.* Anno 582. Paschatis festum contigit die 29. Martii Aureo numero XIII. Cyclo Solis III. lit. D. ergo eo die decumbens S. Eutychieus septem dies ægrotans nocte sequenti jam iam illucescente die 6. Aprilis ad Superos transit. Addit cap. 68. Eustathius: *Quatuor post mensibus è vitâ discessit Christi amantissimus Imperator; Quod Tiberio, cum ægrotum invileret, Sanctus Patriarcha prædixerat.* Quare anno 582. mense Augusto obiit Tiberius teste Eustathio, qui tunc Constantinopoli debebat. Ex quibus constat falsò Holstenium scripsisse in diagrammate chronologico, Pelagium II. misisse literas ad Aunacharium Antisiodorensis die 5. Octobris anno 582. Tiberii Augusti anno septimo, etenim antè duos menses jam Tiberius ad plu-

res transierat. Rursus idem cap. 62. de Sancto Eutychieo scribit: *Vixit postquam revocatus est, & in sublimem sedem restitutus annos quatuor, & menses sex, ut omnes vitæ ipsius anni fuerint septuaginta.* Capite verò 20. tradit, eundem anno ætatis quadragesimo electum Antifistem. At Eutychieus revocatus est anno 577. die 3. Octobris ex dictis superius, quare moritur anno 582. mense Aprili. Denique cum anno 552. Mennæ successerit anno ætatis 40. moritur anno 582. ætatis septuagesimo.

Hic castiganda est palmaris hallucinatio Ricciolii, qui tomo 2. suæ Chronologiæ, ut vocat, Reformatæ in magno Chronico scribit: *Anno 582. Tiberius Imperator hoc anno, ut contra Baronium, & alios ostendimus lib. 4. chron. Ref. c. 13. n. 4. mortuus est die 14. Augusti, eique successit statim Mauricius.* Et in eadem versâ paginâ postcâ subdit: *Anno 586. Sanctus Eutychieus moritur 6. Aprilis Dominicâ in Albis prædictâ Tiberio Imperatori eum invisenti morte post quatuor menses, in ejusque locum susceptus est Joannes Monachus cognomen Jejunator &c. Moritur deinde Tiberius Imp. post quatuor menses circa medium Augusti, eique successit statim Mauricius.* Quæ si vera essent, Scriptoris chronologiam non tantum Reformatam, sed Theomathurgam dixerim, quæ hominem à quadriennio mortuum in vitam revocat. In hanc tamen antilogiam Ricciolius incidit, quia alienis oculis, ac manibus posterius dicta è Baronii annalibus excerptis. Quod addit anno 586. Dominicam in Albis incidisse in diem 6. Aprilis, falsum est, accidit die 21. ejusdem mensis Cyclo Solis VII. lit. F. Sed nec mors Eutychiei contigit Dominicâ in Albis, quæ fuit 5. Aprilis anno 582. sed post dimidium noctis post Dominicam in Albis horâ 9. vel 10. Quare in Menologio die 6. Aprilis ejus dies anniversaria colitur; quæ enim à mediâ nocte accidunt, sequenti diei deputantur ex A. Gellio lib. 3. Noct. Attic. cap. 2. Corrigendus est etiam meus Panyinius, qui Eutychiei mortem succedente Joanne Jejunatore recitat anno 580. Tiberii verò mortem anno 582. cum uterque anno 582. obierit, ille 6. Aprilis, hic 14. Augusti ex Chronico Alexandrino, & Eustathio nobis sæpius laudato.

Hæc quidem abundè probant, Tiberium anno 578. Justino successisse, anno verò 582. & imperium, & vitam reliquisse. Sed quia Baronius ad annum 602. in sine sexdecim tantum annos Mauricio tribuit, quem certum est anno 602. occisum fuisse à Phocâ ex Gregorio Magno, Abbate Biclariensi, tunc viventibus, & Theophylacto Simocatta, qui familiariter usus est iis, qui sub Mauricio fuerunt, atque octo libris hujus Imperatoris gesta ad posteros transmisit, hoc ipsum ostenditur. Simocattâ lib. 8. cap. 4. scribit: *Anno imperii Mauricii decimo nono nihil inter Romanos, & Barbaros gestum est. Vicefimo Petrum Prætozem Europæ declaravit.* Biclariensis verò in Chronico hæc habet: *Mauricius regnat annos XX.* Ergo Baronii chronologia quadriennium Mauricii Imperio aufert. Rursus lib. 2. Epist. S. Gregorii mense Septembri indict. X. est annus 591. narratur depositio Laurentii Archidiaconi Romani his verbis: *Temporibus Pape Gregorii consulatus Mauricii Augusti anno septimo depositus est Laurentius.* Baronius initio anni 590. scribit: *Gregorius sui Pontificatus anno secundo septimum numerat annum imperii Mauricii.* Annos consulatus pro imperii annis ille usurpavit. Caterum Mauricius anno tantum imperii altero inchoato consulatum accipit. Reddo laudati Simocattæ verba lib. 1. c. 12. *Age-*
batur

batur annus Mauricii secundus, cum hyeme consul creatus consecuto curru imperatorio summe conspicuus erat. Anno itaque 583. Consul fuit Mauricius, annus 584. dictus est post consulatum Mauricii, sequens iterum post consulatum Mauricii; unde VII. Post consulatum ejusdem est caracter proprius anni 591. quo & secundus Gregorii, & indictio decima concurrunt à mense Septembri. Gregorius inii Pontificatum anno 590. mense Septembri Indictione 9. At si Mauricius anno 586. mense Augusto Tiberio successisset, septimus Imperatoris annus haberetur mense Septembri indictione 11. anno 592. Laurentius vero dicitur depositus: Mense Septembrio Indictione decima, qui est annus 591. ac juxta opinionem Baronii sextus Mauricii, unde nec annos consulatus pro annis imperii accipiendo quicquam fundamenti habet in Gregorio Baronii opinio. Lego tamen eundem ad annum 591. N. 17. hæc scribentem: *Quoddam autem audis id factum septimo Mauricii anno, intellige illum inchoatum hoc anno 591. mense Augusto.* Certè ab anno 586. ad annum 591. quinque tantum anni numerantur; non ergo septimus Mauricii annus 591. inchoari poterat. Rursus lib. 4. Epist. 44. recitatur Synodus Romana sub Gregorio Papâ, cujus est hocce exordium: *Regnante in perpetuum Domino Nostro Jesu Christo: Temporibus piissimorum, ac Severissimorum Dominorum Mauricii Tiberii, & Theodosii Augustorum, ejusdem Domini Imperatoris Mauricii anno terdecimo, indictione terdecima, quinto die mensis Julii: Gregorius Papa &c.* Indictio XIII. mense Julio labeatur anno 595. qui cum decimustertius numeretur Mauricii, palam fit, hunc anno 582. Imperium suscepisse.

Eosdem vero annos imperii Mauricii inchoari ab anno 582. ex ipso Evagrîo ostendo, nam unum Evagrîum ceteris omnibus tum Græcis, tum Latinis Scriptoribus vir Illustris præferendum dixit, quoddam ille sub Tiberio, & Mauritio vixit, atque summâ diligentiam annos Justiniani, ac Tiberii computare se pronuntiavit. Is anno 594. opus in libros sex digestum terminavit. Libro tertio cap. 33. ait, se illa literis mandare *anno sexcentesimo quadragesimo primo.* Loquitur juxta epocham Antiochenam, quæ æram Christianam annis 48. anticipat, quibus à dato numero detractis, habes annum 593. quo Evagrîus librum tertium scribebat. Rursus lib. 4. cap. 29. tradit biennio post captam à Persis Antiochiam sub Justiniano eâ in urbe pestiferum morbum exortum. Porro à Cosrohoe anno 540. capta est Antiochia, unde anno 542. morbus erupit, *durans*, inquit Evagrîus *annos quinquaginta duos. Quæ futura sint incertum est, attamen eò tendent, quod placita Dei destinaverint.* Scribebat ergo illa anno 594. At in fine historię ait: *Hic esto mihi præsentis historię finis anno duodecimo Mauricii Tiberii Romani Imperatoris.* Anno igitur 582. imperium ex Evagrîo Mauricii obtinuit. Baronius ex Photii codice XXIX. anno decimo legendum contendit. Sed Photius apertè scribit, τὸν βασιλεὺς Μαυρικίου ἐπὶ Θεοδοσίῳ, imperii Mauricii anno duodecimo; neque enim δεκάτῳ, nempe decimum scripsit. Præterea testatur, se finem libris illis imponere Joanne Episcopo novæ Romæ, Anastasio post annos 23. Antiochiæ restituto, & Joanne Hierosolymitano mortuo vacante Sede. At Joannes Constantinopolitanus Patriarcha mortuus est, non anno 596. ut putant Baronius, & Panninius, sed anno 595. quarto Nonas Septembris ex Menologio Græco, quod legere potes in fine Tomi 6. Italiæ Ughelli, cum sacram Ecclésiæ ad annos tredecim menses quinque integerrimè gu-

bernasset. Electus fuerat anno 582. die 12. Aprilis. Quare Epist. 15. quam indictione 14. lib. 5. Gregorius Papa ad Joannem mense Septembri perscripsit, mortuum eundem invenit. Idem vero Gregorius anno 594. mense Junio literas gratulatorias Anastasio Antiocheno ob reditum in urbem misit: Lib. 4. Indict. 13. Epist. 37. Quare Evagrîus neque ante annum 594. opus terminavit, cum Anastasium Sedi suæ redditum narret; neque post Septembrem anni 595. quo tempore obiit Joannes Jejunator, quo tamen vivo ille scribebat. Ex Evagrîo ergo habemus Mauriciū anno 582. Tiberio successisse, qui cum solus annos quatuor eodem auctore imperaverit, incæpit regnare mortuo Justino anno 578. quæ est recta, & vera illorum Imperatorum chronologia. Ex his ab indocto quodam corruptum fuisse textum illum Evagrîi intelligimus, atque expungenda hæc de tempore Imperii Justiniani: *In universum annos sedecim menses novem cum dimidio.* Vel si ejusdem Evagrîi integra supputatio est, semet correctore emendetur. Hæc fusiùs profecuti sumus, ut positâ semel Principum chronologiâ annus Synodi Aquilejensis, & tempus, quo Gregorius Magnus Urbanam præturam gessit, ac dein Monachum induit, exactius statueretur, ex quibus Romanam Sedem vel antè Pelagii II. Pontificatum tria capitula proscripsisse contra Halloix clarissimè demonstrabitur.

Indagandum jam tandem remanet tempus, quo Sanctus Gregorius præturam Urbanam gerens contra tria capitula juravit. Anno 581. id contigisse docet Baronius A. eodem num. 5. Sed non ita est; nam Gregorius Tiberio imperante Apocrisarium Sedis Apostolicæ apud Principem egit, quo tempore cum Eutychio Patriarchâ de palpabilis carnis resurrectione coram Imperatore litigavit. Rem ipse describit lib. 19. Moralium cap. 29. *Tunc itaque, inquit, de hac re in longâ contentione perducti gravissimâ à nobis copimus simulatione resiliere, cum pia memoria Tiberius Constantinus Imperator secretè me, & illum suscipiens, quid inter nos discordiâ versaretur agnovit.* Cum vero Eutychiū 6. Aprilis 582. mortuus sit, ea dissenso ad annum 581. ad minus retrahenda est, ut dici possit *ex longâ contentione* inter utrumque simulatio suborta. Quare anno 581. Gregorius haud prætor jus Romanis dicebat, sed Pelagii legatus in regiâ urbe versabatur. Idem Gregorius lib. 4. Dialogorum cap. 47. de prodigiis, quæ in monasterio à se extracto contingere, verba faciens Merulam quendam sanctissimum Monachum obiisse scribit, additque: *At cuius sepulchrum dum Petrus, qui nunc monasterio meo præest, sibi sepulturam facere post annos quatuordecim voluisset, tanta, ut asserit, de eodem sepulchro illius fragrantia suavitatis emanavit, ac si illic florum omnium fuissent odorem congregata.* Porro libri Dialogorum editi sunt à Gregorio anno 593. nam pestem, quæ Romam anno 590. affligerat, atque Pelagium II. occiderat, à triennio accidisse memorat lib. 4. cap. 26. & 36. & Maximianum Episcopum Syracusanum, qui ex literis Gregorii ad Cyprianum lib. 4. Epist. 19. obiit indictione XIII. mense Novembri, lib. 3. cap. 36. nunc Syracusanum Episcopum dicit, & lib. 1. cap. 7. de eodem ait: *Nunc usque superest.* Jam vero etiam si demus, miraculum illud ad Meruli sepulchrum accidisse eo ipso, quo scribebat anno 593. quod tamen antea patratum fuisse longè probabilius est, per annos quatuordecim retrocedentes venimus ad annum 597. Quare si eo anno jam constructum erat

Gregorii monasterium, ac viris sanctitate illustribus florebat, dicendum videtur triennium ad minus effluxisse, ex quo Gregorius urbanam praturam gerebat, eam enim perfunctus est vivente adhuc genitore, quo mortuo sex in Sicilia cœnobio, unumque insuper Romæ in paternis ædibus construxit, ubi Monasticam professus est; quæ non tam citò contingere, quin ad minus sub Benedicto Papâ illa accidisse videantur. Certè cum ex Joanne Diacono, qui vitam Gregorii scripsit, hic in monasterio Sancti Andree Hilarione, ac Maximiano Magistris monachi vitam egerit, ac postmodum Abbas fuerit, quæ inter precum officia recitat Ecclesia in festo Gregorii, aliquot annos in cœnobio vixit. Profectò libro 3. Dial. cap. 33. de Eleuthero Abbate dicit: *Diù mecum est in hac Urbe in meo monasterio conversatus.* Diù ergo ille in monasterio vixit. Quare in eam sententiam relabor, ut existimem anno 571. Gregorium urbanam praturam obivisse, quo anno Laurentius novus Mediolanensium Antistes cautionem de tribus capitulis damnandis Romam ad Joannem transmisit. Etenim non illam misit mortuo æmulo Frontone anno 581. tunc enim, ut evidenter probatum est, Gregorius Constantinopoli Apocrisarius morabatur, quare id illum executum colligimus, cum primum Mediolanensium sacris præfectus est; nam eo tempore talem cautionem ab Episcopis exigi solitam testatur Gregorius lib. 3. Indict. 12. Epist. 2. ad Constantium ubi ait: *Quamvis decessor fraternitati tue Laurentius districtissimam cautionem Sedi Apostolica remisit, in qua viri nobilissimi ex legitimo numero subscripserunt, inter quos ego quoque tunc Urbanam praturam gerens pariter subscripsi. Quia postquam talis scissura pro nullâ re facta est, iustum fuit, ut Sedes Apostolica curam gereret, quatenus unitatem universalis Ecclesie in Sacerdotum mensibus per omnia custodiret.* Vides ergo à novis Episcopis transmitti solitam cautionem, quâ tria capitula ejurabant. Illam ergo Laurentius misit anno 571. & sub id temporis restituit Gregorii urbana pratura statuitur. Quare teste eodem Pontifice à Pelagii I. temporibus, quando in Italiâ ob tria capitula plerique Episcopi à Romani Pontificis communionem discesserant, dum quisque novus Antistes eligebatur, scripto tria capitula damnabat, ac ad Romanum Pontificem chirographum transmittibat, ut jam Halloix aperta salutaris reus habeatur, qui Benedictum, ac Joannem decessorem tria capitula minime damnasse, affirmare non dubitaverit. Annus, quo Gregorius Monachum induit, certus figi non potest, attamen post annum 571. id accidisse ex dictis liquet. Cum verò ex recitato miraculo ad sepulchrum Sancti Meruli anno 579. Gregorii monasterium viris sanctitate illustribus floreret, intrâ illud septennium Monachatus ejusdem initia statuenda veniunt. Interim mihi planè certum videtur, Gregorium à Pelagio Secundo & Diaconum, & Apocrisarium ad Tiberium electum fuisse; etenim in præfatione ad libros Moralium hæc ait: *Eo quoque tempore, quo ad ministerium altaris accessi, hoc de me, ignorante me, actum est, ut sacri ordinis pondus acciperem, quatenus in terreno palatio licentiùs excubarem.* Eo igitur consilio à Pelagio Diaconus factus est, ut ad Tiberium Apocrisarius mitteretur, nam Diaconi eo munere juxta antiquam consuetudinem fungebantur teste eodem Gregorio lib. 11. Epist. 34. ad Phocam Augustum.

S. IV.

Schismaticorum Episcoporum Synodus apud Gradum cogitur. Pelagius II. literis, dein per Smaragdum Exarchum eosdem compestere conatur. Plurimum Scriptorum de Patriarchis Aquilejensibus Schismaticis dicta corriguntur. Pelagium Vigilii Constitutum novisse contra Halloix demonstratur.

Benedictus exacto in Pontificatu quadriennio ad superos transit. Succedit alter Pelagius, cujus initia Holtenius post Sigonium, ac Panvinium in Diagrammate laudato ponit anno 579. die 9. Novembris. Non assentior; nam anno 579. die 18. Februarii scripsit Pelagius ad Heliam Antistitem Aquilejensem, & anno eodem tertio Nonas Novembris idem Pelagius sedebat ex actis Synodi Gradensis, ut mox patebit. Sed neque anno 577. initia Pelagii statui possunt cum Baronio, quia Abbas Biclariensis, qui tum temporis vivebat, annos XI. illum sedisse scribit: quod etiam antiquâ manu insartum lego Chronico Tunonensis perperam ad annum 37. Justiniani. Obiit autem Pelagius die 8. Februarii 590. Anno ergo 578. Pelagius fit Pontifex. Universa Italia Synodum V. receperat. Soli Transpadani, Istri, ac Veneti, eidem refragabantur, quod eo securius faciebant, quòd sub Longobardorum imperio degebant: undè contrâ Romanum Pontificem pro tribus capitulis acerrimè diù ab ipsis pugnatum est.

Paulinus, quem literis ad Narsetem datis Pelagius I. insecutus fuerat, captâ à Longobardis Aquilejâ sacram omnem supellectilem in Gradi insulâ, quæ propè urbem in æstuariis sita est, servandam curaverat, illo verò mortuo, atque ejusdem successore Probbino intrâ annum extincto, Helias Archiepiscopus renunciatus fuerat. Hic cum Aquilejâ inter Christianæ rei infensissimos hostes haud tutò se degeere posse animadverteret, Pelagium II. rogavit, ut Metropolitanam sedem Gradum transferretur, ubi & templum Martyri Euphemie sacrum ædificarat. Pelagius tum ut initio Pontificatus Schismaticorum Principem collatis beneficiis ergâ Apostolicam Sedem reverentior faceret, tum quòd sub Romano imperio viventem faciliùs ad obedientiam revocari posse intelligebat, Helie precibus annuit delegato etiam Laurentio Presbytero, qui cum literis Pontificis Synodo provinciæ eâ de causâ celebrandæ suo nomine adesset. Coacta est Synodus apud Gradum die 3. Novembris anno 579. Illam recitat Dandulus in Historiâ Venetâ MS. eamque refert Ughellus tomo 5. Italiæ sacræ in tabulis Aquilejensium Patriarcharum, cujus hocce legitur initium: *Imperante Scenissimo Tiberio Constantino Augusto Anno imperii ejus quinto eodem consule sub die 3. Nonarum Novembrium Indictione 13.* Sunt nobiles characteres, quæ fasti anni, & aliorum corriguntur; nam ex præmissâ dissertatione Chronologica constat annum illum esse 579. nostræ Epochæ. Panvinus tamen anno 580. Tiberii consulatum ponit; sed anno superiori prius Consulem fuisse constat ex Chronico Alexandrino, ubi habemus hæc ipsa: *Indictione XII. Tiberii I. Tiberio Juniore Constantino primo Consule.* Qui cum anno 578. Justino successerit, anno novo consulatum inivit. Hoc ipsum patet ex subscriptione Tiberii paulo antè mortem Mauricio jam ad imperium vocato, in